
OSMANLI TAR H (1566-1789)

TAR204U

KISA ÖZET

1.ÜNİTE Yenilmez Türk (1566-1593)

1566-1593 YILLARI ARASINDA İÇ GELİŞMELER

Ulyanoğlu Seferi

Fırat ve Dicle nehirlerinin birleştiği yerden Basra'ya kadar uzanan bölge Osmanlılar tarafından Cezâyir-i Irâk-ı Arab veya Şattü'l-Arab adıyla anılırdı. Cezâyir-i Irâk-ı Arab'da başına buyruk bir şekilde yaşayan göçebe Araplar'ın en önemli liderlerinden Ulyanoğlu olarak da bilinen Mîr Ali ibn Ulyan, Basra eyaletinin kurulmasından itibaren bölgedeki Osmanlı hâkimiyetine karşı mütecaviz bir tavır sergilemişti. Ulyanoğlu'nun ve Araplar'ın faaliyetleri, Osmanlılar'ın Basra Körfezi'nde etkinlik kazanmasını istemeyen Portekizliler ve aradaki barışa rağmen el altından Safevîler tarafından da destekleniyordu. 1565 baharında Ulyanoğlunun Basra ve ona bağlı sancakları şiddetle muhasara etmesi üzerine, mahallindeki idarecilere havale edilen buraya dönük sefer planı ve hazırlıkları Ağustos 1565'ten itibaren başlatılmış, ancak ertesi yıl Sigetvar seferine çıkıldığından bu harekât tehir edilmişti.

Ulyanoğlu'nun faaliyetlerine devam etmesi üzerine II. Selim'in tahta geçmesinden sonra eski sefer planı uygulamaya geçirildi. Ulyanoğlu'nun Safevîler'den yardım isteği, Osmanlılar'la aralarındaki anlaşmanın bozulacağı endişesiyle yeterli karşılık bulmadı. Kilis Sancakbeyi Canbolad Bey'in, 11 Temmuz 1567'de Birecik'te inşa edilen donanma ile harekete geçmesiyle Ulyanoğlu seferi fiilen başladı. Osmanlı askerinin üstünlüğü karşısında Ulyanoğlu, fazla direnemeyip, itaatini bildiren elçilerini Serdar İskender Paşa'nın huzuruna gönderdi.

Yemen'in İkinci Fethi

Yemen'de Mahmud Paşa zamanında (1560-1564), beylerbeyinin zulümleri ve ağır vergileri halkı Osmanlı iktidarından soğutmaya başlamıştı. Buradan Mısır Beyler beyliğine nakledilen Mahmud Paşa, kendisini İstanbul'a şikâyet eden halefi Rıdvan Paşa'nın iktidarını zayıflatmak için, Yemen'in iki eyalete taksim edilmesine dair telkinlerde bulundu. Divân-ı Hümâyûn da, Kasım 1565'te bölgeyi Sana ve Yemen adlarıyla iki farklı eyalete böldü. Yeni düzenleme kısa sürede büyük bir kargaşaya yol açtı. Gerek askerler gerekse halk, Sana Beylerbeyi Murad Paşa ile Yemen Beylerbeyi Rıdvan Paşa arasında bölündü. Arap şeyhleri, duruma göre bir paşayı ötekine karşı kullandı.

Eyaletin daraltılmasından müteessir olan Rıdvan Paşa'nın mal toplayabilmek için vergileri daha da arttırması hoşnutsuzluğu büyüttü. Bu gelişmeleri mahirane bir şekilde değerlendiren Zeydî imamı Mutahhar, halkın hamisi olarak ortaya çıktı. Mutahhar, fırsattan istifade isyanını ilan ve Sana'yı muhasara etti. Buraya yardıma gelen Murad Paşa'nın öldürülmesi üzerine Osmanlı askerleri, şehri Mutahhar'a teslim ettiler.

Sokollu Mehmed Paşa'nın Öldürülmesi

Kanunî, 1566'daki son seferinde vefat edince, Sokollu Mehmed Paşa padişahın ölümünü ustaca gizleyerek bir kriz çıkmasını önlemiş, ayrıca askerinin isyanını da izlediği politika ile bastırmıştı. II. Selim, aynı zamanda damadı olan Sokollu'yu veziriazamlıkta bıraktı. Sokollu, padişahı devlet işlerinden uzak tuttu. Padişahın yakın adamlarını da merkezden uzaklaştırdı.

II. Selim zaman zaman devlet işlerine müdahale etse de Sokollu faktörü yüzünden genelde av ve eğlence ile günlerini geçirdi. Sokollu sıkıntılar içerisinde iken, bir gün konağındaki ikinci divanına gelen bir derviş, arzuhal verecekmiş gibi yapıp, koynundan bir hançer çıkararak veziriazamın kalbine sapladı. Ağır yaralanan yaşlı veziriazam, kısa bir süre sonra vefat etti. Sokollu'yu öldüren kişi görünüşte timarının azaltılmasından şikâyetçi olan bir Boşnak'tı. Bazı araştırmacılar, Sokollu Mehmed Paşa'nın ölüm tarihini, Osmanlı İmparatorluğu'nun "Duraklama Dönemi"ne girmesinin miladı kabul ve ilan ederler.

Şehzâde Mehmed'in Sünnet Şenliği

III. Murad'ın 1582'de oğlu Şehzâde Mehmed için tertiplelediği sünnet düğünü, Osmanlı İstanbul'unun şahit olduğu en büyük eğlencelerden biridir. Şenliğin hazırlıkları bir yıl öncesinden başladı. Sultan III. Murad, çevredeki dost ve hatta düşman hükümdarlara, imparatorluğun çeşitli eyaletlerindeki idarecilere, ileri gelenlere ve daha başka uygun görülen mevki sahiplerine adamlar göndererek, hepsini sünnet düğününe davet etti. Atmeydanı'nın törene katılacaklar için hazırlanması ile ilgili bütün hazırlıkların tamamlanmasından sonra, nihayet kararlaştırılan günlerde harem halkı, şehzâde ve padişahın İbrahim Paşa Sarayı'nda, diğer davetlilerin de meydanda kendileri için hazırlanan yerlere oturmalarıyla Haziran 1582'de şenlikler başladı.

Kanunî Sultan Süleyman'ın şehzâdeleri için tertiplelediği iki sünnet düğününde eğlencelere bizzat katılmasına rağmen III. Murad kendi yerine Veziriazam Koca Sinan Paşa'yı vekil tayin etti ve bütün olan biteni İbrahim Paşa Sarayı'ndan izledi. Şenliğin 40. gününde Şehzâde Mehmed sünnet edildi.

Mısır'a ve Lübnan'a Yeniden Nizam Verilmesi

16. yüzyılın ortalarından itibaren Mısır'da bazı idarî huzursuzluklar ve bozukluklar ortaya çıkmaya başlamış, Çerkes beyleri tekrar nüfuz kazanmış ve askerler Beylerbeyilerine karşı sık sık isyan etmeye başlamıştı. Özellikle Hadım Hasan Paşa'nın beylerbeyiliği döneminde huzursuzluk had safhaya vardı. Vezir İbrahim Paşa, Mısır Beylerbeyiliğine tayin edilip, eyaletinin idari ve mali durumunu ıslah etmek için 1583 başında buraya gönderildi. Kılıç Ali Paşa komutasındaki donanma ile İskenderiye'ye gelen İbrahim Paşa, Mısır'daki bütün nahiyeleri teftiş edip düzeltti.

Sapanca-İzmit Kanalı Projesi

İzmit Körfezi'nin bir kanalla Sapanca Gölü'ne bağlanması ve buradan da Sakarya Nehri vasıtasıyla Karadeniz'e ulaşması, daha Kanunî Sultan Süleyman zamanında düşünülmüştü. Mimar Sinan ve Kerez Nikola nezaretinde başlayan tesviye çalışmaları, çeşitli savaşlar yüzünden tatil edilmişti. Koca Sinan Paşa, İspanya'ya karşı büyük bir donanma oluşturulması hazırlıkları sürerken, gemi yapımında kullanılacak kerestenin hızla İzmit Körfezi'ne indirilmesini sağlamak üzere kanal projesini tekrar ele aldı. Mart 1591'de Sapanca Gölü ile Sakarya Nehri ve İzmit Körfezi arasındaki mesafelerin ölçülmesi amacıyla bölgeye mühendisler gönderildi. Kanalin kazılması için 30 bin civarında timarlı sipahinin usta ve amele olarak istihdam kararlaştırıldı ve harf fiyata nezaret işi Sokolluzâde Hasan Paşa'ya verildi.

KAPIKULU İSYANLARI

Bahşiş İsyanı (1566)

Kanunî Sultan Süleyman'ın vefatını haber alan II. Selim hızla Belgrad'a gelerek askeri beklemeye başladı. Sigetvar'dan dönen ordu Belgrad'a yaklaştığında devlet geleneklerini çok iyi bilen Sokollu Mehmed Paşa, II. Selim'e bir tezkire göndererek cülûs töreni yapılması gerektiği ve ne şekilde yapacağını haber verdi. Yeniçeriler, II. Selim'in İstanbul'a girmesinden bir gün evvel, padişah alayının geçeceği yolları ulaşıma kapatarak istediklerini kabul ettirmeyi planlamışlardı. Sabah olduğunda II. Selim, Halkalı Sarayı'ndan İstanbul'a doğru alayla birlikte ilerlemeye başladı.

Sipahi-Yeniçeri Çatışması (1582)

Osmanlı tarihinde yeniçeri-sipahi kavgası ilk defa büyük boyutlarda 1582'de Şehzâde Mehmed'in sünnet düğününde yaşandı. Şenlikler sırasında İstanbul subaşı olan Tanrı bilmez Ahmed Çavuş yanına birkaç yeniçeri ile gece bekçilerini alıp sipahi odalarını teftişe çıkmıştı. Ahmed Çavuş ile yeniçeriler sipahileri cezalandırmaya kalkışınca kıyamet koptu. Gürültüleri duyan diğer odalardaki sipahiler de subaşının etrafında toplandılar. Yeniçerileri dövdüler. Padişahın karşısında, eğlencelerin hızla devam ettiği Atmeydanı bir anda yeniçeri ile sipahilerin kavgası nedeniyle savaş alanına dönmüştü. Ayrıca bu kavga, sonraki yıllarda Osmanlı siyasetinde önemli izler bırakacak Koca Sinan Paşa ile Ferhad Paşa rekabetinin de başlangıcı oldu.

Beylerbeyi Vak'ası (1589)

1580'lerde paranın her geçen gün ayarının düşürülmesi Osmanlı akçesinin piyasadaki alım gücünü azaltmakta ve bundan da en fazla maaşlı askerler, yani kapıkulu askeri zarar görmekteydi. İstanbul esnafı ayarı düşük akçe ile alış veriş yapmak istemediği için kapıkulu askeri zor duruma düşmüştü. Artık dayanacak güçleri kalmayan yeniçeriler, önce şeyhülislâma daha sonra da Veziriazam Siyavuş Paşa'ya durumlarını arz ettiler, ancak istediklerini elde edemeyince daha etkili bir çözüm için 2 Nisan 1589'da Topkapı Sarayı'nın önünde toplandılar. III. Murad tarafından gönderilen nasihatçileri taşıdılar ve paranın ayarının düşürülmesinin baş sorumlusu olarak gördükleri Rumeli Beylerbeyi Mehmed Paşa ile Başdefterdar Mahmud Paşa'nın kellelerini istediler.

Ferhad Paşa'ya Karşı İsyan (1592)

İsyanın sebebi taşrada yaşanan bir kavganın İstanbul'a taşınması idi. Erzurum halkı, şehirlerindeki yeniçerileri kendilerine zulmettikleri iddiasıyla zorla dışarı atmışlar ve İstanbul'a da adamlar gönderip bunları şikâyet etmişlerdi. Aynı şekilde yeniçeriler de, Erzurum ahalisinden şikâyetçi olmuşlar ve Divân'dan Erzurum'a dönmek için müsaade almışlardı. Yeniçeriler, Erzurum'dan gelen şikâyetçileri cezalandırmadığı ve hatta Erzurum ahalisinin kendilerine karşı kıskırttığı gerekçesiyle Veziriazam Ferhad Paşa'ya 4 Nisan 1592'de Divân toplantısı için saraya gelirken saldırmak istediler.

Maaş İsyanı (1593)

27 Ocak 1593'te kapıkulları üç aylık maaşlarını almak için mutat üzere sarayda toplanmışlardı. Yeniçeriler ulûfelerini tam olarak alıp saraydan ayrıldılar. Sipahiler, yeniçerilere ulûfeleri tam olarak verirken kendilerine eksik ödeme yapıldığını, daha sonra ise alacaklarını tahsilde büyük sıkıntı yaşadıklarını iddia edip eksik maaş almaya yanaşmadılar. Hazineden bir miktar daha para çıkartılıp maaşlarına ilave edildiye de tavırları değişmedi.

1566-1593 YILLARI ARASINDA DIŞ GELİŞMELER

Afrika ve Hint Okyanusu'nda Osmanlı-Portekiz Mücadelesi

Veziriazam Sokollu Mehmed Paşa, zaman zaman güçlü muarızlarının engellemelerine rağmen Kanunî Sultan Süleyman'ın cihan imparatorluğu politikalarının takipçisi oldu. Hint Müslümanları'yla Kanunî Sultan Süleyman döneminde başlayan münasebetler bu dönemde de sürdürüldü. Portekiz yayılcılığına karşı Hint Okyanusu'nda daha aktif bir politika takip edilebilmesi için Yavuz ve Kanunî zamanlarında da düşünülen Süveyş'te bir kanal açılması projesi tekrar gündeme geldiyse de yine bir teşebbüsten öteye geçemedi. Bu donanma, Yemen hadiseleri nedeniyle gönderilemediyse de aralarında top döküm ustaları, topçular ve mühendislerin bulunduğu 500 Türk askeri ile birkaç ağır tunç top ve çeşitli savaş levazımını taşıyan iki yardım gemisi 1568 veya 1569'da Açe'ye vardı.

Osmanlı Devleti'nin Afrika'da Portekiz ve İspanya ile giriştiği mücadele bu bölgelerin de kaderini değiştirmişti. Bornu Sultanlığı, bugün Nijerya ile Nijer devletleri arasında paylaşılan topraklarda kurulmuş bir İslâm devleti idi. Trablusgarb ile sınırı bulunan Bornu Hükümdarı İdris Elevmâ, 1576'da Osmanlı İmparatorluğu'na bir elçi göndererek bağlılığını bildirdi. 4 Ağustos 1578'de Vadiüsseyl (Kasrülkebir) Savaşı'nda Portekizliler'in mağlup edilmesiyle Fas, Osmanlı himayesine girdi.

Don-Volga Kanalı Projesi

Ruslar, 1552'de Kazan'ı ve 1556'da da Astrahan'ı (Ejderhan) işgal edip Hazar kıyılarına indiler. Moskova'ya tâbi Kazaklar, Nogaylar ve Çerkesler, 1559'da Azak'ı muhasara ve Kırım topraklarını talan ettiler. Bu gelişmeler üzerine Osmanlı yönetimi, 1563'te Don ve Volga nehirlerini bir kanalla birleştirip Astrahan'ı fethetme kararı aldıysa da Malta ve Sigetvar seferlerinden ötürü bu harekât gerçekleştirilemedi. Veziriazam Sokollu Mehmed Paşa, Orta Asya Müslümanları'nın 1567'deki yardım talebi karşısında, ertelenen Don ve Volga nehirlerini bir kanalla birleştirme projesini bir kez daha hayata geçirmeye çalıştı. Osmanlı ordusu 1569'da Astrahan'ı muhasara ettiyse de muvaffak olamadan geri çekilmek zorunda kaldı. Bu sırada Kıbrıs'a sefer düzenlenince imparatorluğun bütün dikkat ve enerjisi Akdeniz'e çevrildi.

Kıbrıs'ın Fethi

Osmanlılar'ın Doğu Akdeniz'e hâkim olma süreci çerçevesinde Kıbrıs'ı ele geçirmeye çalışmaları kaçınılmazdı. Nitekim Venedik kaynakları II. Selim'in daha şehzâdeliği sırasında böyle bir harekâtı planladığını yazarlar. 1570'te Mısır'dan şeker ve pirinç getiren bir geminin Kıbrıs'ta barınan korsanlar tarafından zapt edilmesi üzerine Kıbrıs seferine karar verildi. Kıbrıs'ın fethi için Lala Mustafa Paşa serdar, Piyale Paşa ise donanma komutanı tayin edildi. İstanbul'dan hareket eden Osmanlı donanması 1570'te Kıbrıs'a ulaştı. Adada ele geçirilemeyen tek önemli merkez olarak Magosa kalmıştı. Burası da uzun süren bir kuşatma neticesinde 1 Ağustos 1571'de teslim oldu. Magosa'nın zaptıyla Kıbrıs'ın fethi tamamlandı.

İnebahtı Savaşı

1570 yazında Osmanlılar Kıbrıs'ı fethederken, Venedik hiçbir yerden yardım alamamıştı. Hızlanan görüşmeler sonucunda, 25 Mayıs 1571'de Haçlı ittifakı kuruldu. Haçlı donanması birleştikten sonra Osmanlı donanması üzerine hareket etti. Osmanlı donanması da Kaptanıderya Müezzinzâde Ali Paşa'nın komutasında 22 Eylül'de İnebahtı'ya vardı. Haçlı donanması Magosa'nın düştüğünü öğrenince, Türkler'le "Lepanto" dedikleri İnebahtı'da karşılaşmaya karar vermişlerdi. Osmanlı donanması, Haçlılar'ı İnebahtı açıklarındaki adalarda 6 Ekim 1571'de karşıladı. Gemi, asker ve silah üstünlüğü Hristiyanlar'daydı. Ayrıca Osmanlı donanması yorgun, Haçlı donanması ise yeni yola çıktığı için daha dinçti. Asıl muharebe İnebahtı önlerinde 7 Ekim günü öğle vakti başladı. 7 Ekim 1571, başta Venedik olmak üzere birçok Hristiyan ülkesinde bayram günü olarak ilân edildi. İtalya'da bu zafer büyük törenlerle kutlandı.

Venedik ile Barış

İnebahtı Muharebesi'nde yaşanan hezimetin haberi 23 Ekim'de İstanbul'a ulaştı. Hemen Osmanlı kıyılarında müdafaa tedbirleri alındı. Mora'daki Maynotlar ile İlbasan ve Hersek'te bulunan Hristiyanlar yer yer isyan ettilerse de alınan tedbirlerle ayaklanmalar bastırıldı. Uluç Ali Paşa Cezayir Beylerbeyliği ile birlikte kaptanıderyalığa getirilip, dağılmış donanmayı toplamakla görevlendirildi. Ali Paşa, İstanbul'a geldiğinde hizmetlerinden dolayı lakabı da "Kılıça çevrildi. 1571 kışında Osmanlı tersanelerinde, yeni gemileri inşa etmek için hummalı bir faaliyete girişildi. İnsanüstü gayretlerin sonucunda beş-altı ay içerisinde 134 yeni gemi ortaya çıktı. 1572 yazında, içine 20 bin asker konulmuş 250 kadırgadan müteşekkil Osmanlı donanması Kılıç Ali Paşa'nın komutasında denize açıldı. 7 Mart 1573'te antlaşma imzalandı.

Akdeniz'de İspanya-Osmanlı Rekabeti ve Tunus'un Fethi

II. Felipe'nin Kutsal Roma-Cermen İmparatorluğu'nun batı kanadı olan İspanya tahtına oturmasını müteakip Akdeniz'de tırmanan Osmanlı-İspanyol rekabeti, tarafları Cerbe'de ve Malta'da (1565) karşı karşıya getirmişti. Cezayir hâkimi Uluç (Kılıç) Ali Paşa'nın 1569'da sahildeki Halkulvad Kalesi hariç Tunus'u yeniden fethetmesi, İspanya Kralı II. Felipe'nin Osmanlılar'ı Batı Akdeniz'den tamamen atma planına ağır bir darbe vurdu. Ertesi yıl Osmanlı donanmasının Kıbrıs'a sefer düzenlemesi karşısında Venedik'in yardım ve ittifak çağrılarına en güçlü desteği İspanya verdi. Osmanlı donanmasının İnebahtı'da (1571) mağlup ve neredeyse tamamen imha edilmesi, Osmanlılar'ın bütün Akdeniz'de konumlarını tehlikeye soktu. 7 Mart 1573'te Venedik'i sulh akdetmeye mecbur bırakarak kendileri aleyhindeki Haçlı İttifakı'nı bölen Osmanlılar, bütün dikkatlerini İspanya ile olan harbe yönelttiler. Vezir Koca Sinan Paşa, Kılıç Ali Paşa komutasındaki donanma ile bu tarafa gönderilecek askere serdar tayin edildi. 15 Mayıs 1574'te İstanbul'dan hareket eden Osmanlı donanması Temmuz'da Tunus kıyılarına ulaştı.

İspanyol Yayılmacılığına Osmanlı Müdahalesi

Tunus seferinden sonra, Osmanlı ile İspanya arasındaki mücadele eski şiddetini kaybetti. Osmanlılar, yüzlerini önce Lehistan krallık seçimlerinden ötürü kuzeye, sonra da 1578'de Safevîlere karşı ilan edilen harp yüzünden doğuya çevirdiler. II. Felibe ise bütün dikkatini başta Felemenk'te (bugünkü Hol-

landa) Calvinistler'in İspanyol idaresine karşı başlattıkları isyan olmak üzere Avrupa meselelerine yöneldi. 1580'de Portekiz'i işgal ve iki yıl sonra da bütün sömürgeleriyle birlikte İspanya'ya dâhil etti. Avrupa'da daha rahat hareket etmek isteyen Kral II. Felibe ise İstanbul'a gönderdiği gizli temsilcileri vasıtasıyla Osmanlılar'la müzakereleri sürdürüyordu. Taraflar arasında 1578'de akdedilen ateşkes, İspanya'nın beklenen resmî elçisini bir türlü göndermemesi yüzünden bir barış anlaşmasına dönüşmedi.

İran işleriyle fazlasıyla meşgul olan Osmanlı yönetimi, 21 Mart 1580'de İspanyollarla ertesi yılın Ocak ayına kadar geçerli olacak yeni bir mütareke akdine razı oldu. Kraliçe Elizabeth, Avrupa'da İspanyol aleyhtarlarını bir araya toplamaya uğraşırken Nisan 1583'te ilk İngiliz elçisi sıfatıyla İstanbul'a gelen William Harborne önceleri İspanyol-Osmanlı barışını engellemeye çalıştı. 1585'ten itibaren de Osmanlıları İran'la yapılan savaşı sonlandırıp İspanya'ya karşı harekete geçmeye teşvik etti. Hem Harborne'nun hem de Burton'un "İngiliz düşmanı" olarak nitelendirdikleri Sivayuş Paşa'nın yerine veziriazamlığa 2 Nisan 1589'da Koca Sinan Paşa tayin edilmişti.

Lehistan'da Osmanlı Hâkimiyeti

II. Selim, 1568'de Lehistan ile anlaşmayı yenileyerek daha önceki anlaşmalarla tesis edilen "sonsuz" barışı tasdik etti. Lehistan kraliyeti, bu anlaşmalarla resmen Boğdan ve Macaristan'daki haklarından vazgeçmiş, karşılığında da Osmanlılar nezdinde pek az Hristiyan devletinin sahip olduğu politik ve ticarî imtiyazlar elde etmişti. Leh dış politikasının asıl belirleyicisi ve icracısı olan asiller, kendi krallarının imzasını taşıyan anlaşmalara rağmen, Macaristan'da Osmanlılar'a karşı mücadele eden Habsburg hanedanı ile irtibat ve zaman zaman da ittifak kurdular. Stefan Bathori, Rusya ve Avusturya aleyhtarı dış politikası ile İstanbul'u memnun etse de Kazaklar'ın Kırım ve Boğdan topraklarına saldırılarını engelleyemedi. Bir ara bozulan ilişkileri, 1582'de İstanbul'a gönderdiği elçiler aracılığıyla düzeltti. Ancak 1583 yazından itibaren Kazak saldırılarının tekrar başlaması Divân'ın, Lehistan'a karşı tavrını sertletirdi.

Kral Stefan Bathori'nin bu keşmekeş arasında 1586'da ölümü, Lehistan'ın gerek iç siyasetini gerekse komşularını harekete geçirdi. Ağustos 1587'de bazı Leh asilleri Avusturya Arşidükü Maksimilyan'ı, başka bir hizip ise İsveç hanedanından Sigismund Vasa'yı yeni kralları ilan ettiler. Kırım Hanı Bora Gazi Giray da, İstanbul'dan aldığı izinle Ağustos 1589'da Lehistan tarihinin gördüğü en tahripkâr seferlerden birini gerçekleştirdi. Osmanlı-Leh barışı, Ocak 1592'den itibaren geçerli olmak üzere, yıllık 25 bin altın ve bunun iki katı değerinde hediye verilmesi şartıyla Eylül 1591'de yeniden tesis edildi.

OSMANLI-SAFEVİ SAVAŞI (1578-1590)

İran'ı uzun süreden beri idare eden Şah Tahmasb'ın saltanatının sonlarına doğru ağır bir hastalığa yakalanması üzerine yerine kimin geçirileceği hususunda emirler ve hanedan mensupları arasında başlayan rekabet, şahın 1576'da ölmesiyle Şili mücadeleye dönüştü. Safevî tahtına çıkan II. İsmail'in, 1577'nin sonlarına doğru ölmesi üzerine Safevîler arasında buhran baş gösterdi ve taht mücadelesi kızıştı. 1580'de İran serdarlığına tayin edilen Koca Sinan Paşa, Tiflis'te Osmanlı idaresini sağlamlaştırıp Kars'a döndü. İkinci defa İran serdarlığına tayin edilen Ferhad Paşa mücadeleyi başarıyla devam ettirdi. İran tahtına 1587'de I. Abbas'ın geçmesi de Safevîler için savaşın kaderini değiştirmeye yetmedi. Safevîler güneyden de sıkıştırıldı. Osmanlı birlikleri, 1588'de Karabağ'ı fethettiler.

OSMANLI-AVUSTURYA SAVAŞINA DOĞRU

Erdel krizi, Kanun'ı 1566'da Sigetvar seferine çıkartmış, padişahın ölümüne rağmen kale fethedilmişti. Kayser II. Maksimilyan yeni padişah II. Selim ile yine sekiz yıl geçerli olacak Edirne Antlaşması'nı imzalamak (1568) suretiyle yenilgiyi kabullendi. Habsburg ve Osmanlı yönetimleri sınırlarda birbirlerinin icraatlarını yakinen takip etseler de büyük çaplı hesaplaşmadan bir süre daha kaçınacaklardır. Zira 1570'lerde Veziriazam Sokollu Mehmed Paşa'nın ellerinde şekillenen Osmanlı dış politikası, Moskova'nın yükselişinin durdurulmasına, Lehistan'ın Moskova ya da Avusturya'nın denetimine girmesinin

engellenmesine, İspanya'nın gerek Akdeniz'de gerekse Batı Avrupa'da yayılmasına set çekilmesine odaklanacak, 1578-1590 arasında buna bir de Safevîler'le harp eklenecektir. Yeni barış dönemi, 1592'den itibaren geçerli olacaktı. Lâkin Bosna Beylerbeyi Telli Hasan Paşa'nın önce Uskoklar'a, sonra da doğrudan Avusturya kalelerine yönelik taarruzları üzerine ilişkiler gerginleşti. Ekim 1592'de Avusturya elçisi, Hasan Paşa'nın faaliyetleri durdurulmazsa bundan sonra hükümetinin vergi göndermeyeceğini bildirdi.

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/osmanli-tarihi-1566-1789-ady212u?search=TAR204U>